

не виключав призупинення досудового слідства за такого роду обставин. Однак він їх не розмежовував. Разом з тим таке нормативне розмежування необхідне в силу того, що з позиції діючого кримінального законодавства встановлення тієї чи іншої об'єктивної причини для зупинення досудового розслідування має важливі юридичні наслідки: якщо особа (підозрюваний) зник, то досудове розслідування зупиняється, а проведення слідчих (розшукових) дій не допускається (ч. 5 ст. 280 КПК України).

Практика розслідування злочинів переконливо засвідчує, що до інших причин невідомості місцезнаходження підозрюваного можуть відноситися випадки, коли особа не прагне ухилитися від органів досудового розслідування або прокурора, які на момент прийняття рішення про зупинення не мають даних про місце його знаходження. Наприклад, до таких випадків необхідно відносити факти, коли скоївши злочин особа не знає, що її залучено в якості підозрюваного по причині невідомості його місцезнаходження за кордоном.

По суті конструкція ч. 2 ст. 280 КПК України передбачає можливість зупинення досудового провадження тільки в тому випадку, коли місцезнаходження підозрюваного невідоме з тієї причини, що він переховується від органів слідства і суду.

Разом з тим, чинне кримінальне процесуальне законодавство України не виключає, а передбачає наявність обставин, які об'єктивно виключають, наприклад, участь у кримінальному провадженні сумлінних осіб саме з причини їх фактичного неповідомлення про підозру (ст. 276 КПК України). Такого роду висновки ґрунтуються на порівняльному аналізі тих норм КПК України, які регламентують повідомлення особи про підозру, повідомлення про прийняття процесуальних рішень та вчиненні процесуальних дій, а також виклик особи слідчим чи прокурором.

Таким чином, інститут зупинення досудового розслідування – це сукупність однорідних кримінально-процесуальних норм, що регламентують перерву строків досудового розслідування і провадження слідчих (розшукових) дій, крім тих, які спрямовані на встановлення місцезнаходження підозрюваного.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» – К.: Алерта, 2012.– 304 с.

Виявлення організаційно-тактичних помилок слідчого під час проведення обшуку

Семенов В.В., доцент кафедри кримінально-правових дисциплін ННПП НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Абушов Т.А.о., здобувач кафедри кримінально-правових дисциплін ННПП НАВС

Слідчі помилки є закономірністю процесу пізнання при розслідуванні. Їх неможливо виключити повністю, але при належній організації роботи можна значно скоротити. Критичне осмислення допущених помилок є

умовою набуття професійного досвіду, без якого неможливе підвищення якості розслідування.

Після виявлення слідчої помилки, з'ясування її причини, та спричинених нею наслідків можливо здійснити заходи з усунення, виправлення слідчої помилки. Підставою для вибору і застосуванню найбільше доцільного способу усунення помилки, що допущена при проведенні обшуку повинне бути наступне: саме факт наявності помилки; результати аналізу слідчої ситуації, що склалася на час виявлення помилки; наявність можливості у суб'єкта вибору і застосування на того або іншого методу усунення помилки.

Алгоритм усунення слідчої помилки може складатися з наступних дій:

1. Локалізація впливу помилки на хід обшуку і подальше розслідування;

2. Усунення або зменшення негативних наслідків слідчої помилки на результати проведеного обшуку.

При цьому необхідно прийняти до уваги, що негативні наслідки слідчих помилок бувають двох видів: недосягнення цілей і завдань проміжних етапів обшуку; не досягнення бажаного результату етапу досудового розслідування, що спричинено негативними результатами проведеного обшуку.

Наслідком допущених слідчих помилок може бути не прогнозований негативний результат досудового розслідування в цілому, що констатується на його завершальному етапі.

3. Проведення загальнопрофілактичних заходів та застосування мір індивідуально-профілактичного характеру.

Усунення помилок на етапі досудового розслідування залежить від їх причин, ступені змін або перекручення наявної інформації, техніко-криміналістичного забезпечення слідчого у конкретному випадку. Існує дві групи методів усунення слідчих помилок: процесуальні і криміналістичні.

Процесуальні способи виправлення помилок у кримінальному провадженні спрямовані як на відновлення порушених прав, так і на виправлення порушень процесуальних норм, що визначають процесуальну форму судочинства.

На окрему увагу заслуговує питання про те, на досягнення яких цілей направлено вживання процесуальних способів виправлення помилок: на відновлення порушених прав осіб, що беруть участь в процесі або ж на усунення порушень, пов'язаних з формою судочинства на етапі закінчення досудового слідства.

Метою вживання всякого способу виправлення помилки є забезпечення законності у кримінальному провадженні. Системність існуючих способів виправлення помилок досудового слідства обумовлюється єдністю завдань і спрямованістю їх вживання. Всі існуючі способи виправлення направлені на виявлення і усунення допущених помилок, запобігання їх можливому здійсненню в майбутньому. Наявність таких ознак, як: взаємозв'язок; можливість вживання на різних етапах і стадіях руху кримінального провадження; можливість вживання одного і того ж способу різними суб'єктами кримінального провадження; єдина мета і загальна спрямованість вживання; можливість виправлення

помилки не лише при її здійсненні, але і на пізніших етапах (стадіях) кримінального провадження, дозволяє стверджувати про те, що процесуальні способи виправлення помилок на досудовому слідстві утворюють єдину цілісну систему, покликану забезпечити законність здійснення кримінального судочинства.

До криміналістичних методів усунення помилок відносяться: переоцінка інформації, раніше оціненої невірно; здобуття пропущеної інформації з того ж джерела за допомогою проведення повторних слідчих (розшукових) дій; відміна оперативно-розшукових доручень; здобуття інформації з нових джерел, оскільки первинна безповоротно втрачена, за допомогою проведення додаткових слідчих (розшукових) дій.

Важливим питанням при виявленні та усуненні слідчих помилок є питання про суб'єктів, які мають на це право. Правом виявляти помилки мають: слідчий, керівник слідчої групи, начальник слідчого відділу, прокурор, слідчий-суддя, сторона захисту.

Слідчі помилки можуть бути виявлені перш за все самим слідчим. Це відбувається, по-перше, при аналізі і переоцінці слідчої ситуації. Необхідність в такій переоцінці може виникнути при визначенні шляхів розслідування і плануванні початкового етапу розслідування, коли виявляється, що дані про слідчу ситуацію не стикаються, носять суперечливий характер і тим самим породжують сумніви у вірності оцінки ситуації.

По-друге, помилки можуть бути виявлені на будь-якій стадії слідчої дії: при її підготовці, здійсненні і оцінці отриманих результатів.

По-третє, помилки можуть бути виявлені при аналізі ходу і результатів слідчої дії. Мета такого аналізу і полягає у встановленні, в чому була помилка, яка призвела до цього результату.

По-четверте, помилки можуть бути виявлені при формуванні доказової бази у провадженні, коли перевіряється допустимість доказів.

Нарешті, по-п'яте, помилки можуть бути виявлені слідчим при складанні підсумкових процесуальних документів.

Шляхи оптимізації співпраці окремих суб'єктів криміналістичної діяльності у галузі міжнародного співробітництва

Сокиран М.Ф., провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем експертно-криміналістичного забезпечення діяльності органів внутрішніх справ ННПФЕКП НАВС, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,

Україна з перших років своєї незалежності почала активно входити в сферу міжнародного співробітництва, одним з елементів якого є спільні з іноземними державами дії по боротьбі зі злочинністю.

У сучасних умовах посилення транснаціонального характеру злочинності більшість осіб, які підозрюються у вчиненні злочинів на території окремої держави, намагаються уникнути відповідальності, переховуючись в іншій країні. Відтак, зусиль однієї чи навіть декількох держав виявляється недостатньо для забезпечення належної протидії злочинним проявам. Одним із пріоритетних шляхів вирішення цієї